# DOMSTOLENS DOM
av den 25 juli 1991*

I de förenade målen C-1/90 och C-176/90

har Tribunal Superior de Justicia de Cataluña till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i de mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

**Aragonesa de Publicidad Exterior SA,**

och

**Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña,**

samt mellan

**Publivía SAE,**

och

**Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña.**

Begäran avser tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget.

## DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena G.F. Mancini, T.F. O'Higgins och G.C. Rodríguez Iglesias samt domarna Sir Gordon Slynn, R. Joliet, F.A. Schockweiler, F. Grévisse och M. Zuleeg,

generaladvokat: W. Van Gerven,

* Rättegångsspråk: spanska.

justitiesekreterare: D. Louterman, avdelningsdirektör,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

— i mål C-1/90:

— sökanden i målet vid den nationella domstolen, genom Juan Pascual Planas och Joaquín Masramón Fontanais, medlemmar av advokatsamfundet i Barcelona, och genom Jaime Gassó i Espina, procurador, Barcelona,

— svaranden i målet vid den nationella domstolen, genom Marta Moix i Puig, Letrado del Servei del Contenciós del Gabinet Juridic Central de la Generalitat de Catalunya, i egenskap av ombud,

— den belgiska regeringen, genom R. van Havere, inspecteur en chef, ministeriet för utrikesfrågor, utrikeshandel och utvecklingssamarbete, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Blanca Rodríguez Galindo, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

— i mål C-176/90:

— sökanden i målet vid den nationella domstolen, genom Eduardo Vivancos Comes och Enrique Vendrell Santiveri, medlemmar av advokatsamfundet i Barcelona, och genom Araceli García Gómez, procurador, Barcelona,

— svaranden i målet vid den nationella domstolen, genom Mercé Corretja i Torrens, Letrado del Servei del Contenciós del Gabinet Juridic Central de la Generalitat de Catalunya, i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom Hussein A. Kaya, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Blanca Rodríguez Galindo, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttrandena vid sammanträde den 24 april 1991 från sökandena i målet vid den nationella domstolen, företrädda av Juan Pascual Planas, Joaquín Masramón Fontanals, Enrique Vendrell Santiveri och Josep Moltó Darner, medlemmar av advokatsamfundet i Barcelona, och av Europeiska gemenskapernas kommission,

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 11 juni 1991,

meddelar följande

**dom**

1 Genom beslut av den 7 november 1989, som inkom till domstolen den 2 januari 1990, rättat genom beslut av den 8 januari 1990, som inkom till domstolen den 5 februari 1990, och genom beslut av den 29 november 1989, som inkom till domstolen den 7 juni 1990, rättat genom beslut av den 28 juni 1990, som inkom till domstolen den 12 juli 1990, har Tribunal Superior de Justicia de Cataluña ställt tre frågor enligt artikel 177 i EEG-fördraget om tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget.

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för tvister mellan företaget Aragonesa de Publicidad Exterior respektive företaget Publivía vilka hyr ut reklamplatser, och Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Catalunya (departementet för hälsa och social trygghet i den autonoma regionen Katalonien).

3 Det framgår av handlingarna i målet att företagen påfördes böter för att ha överträtt bestämmelserna i lag nr 20/85 av den 25 juli 1985 från den autonoma regionen Kataloniens parlament om förebyggande och bistånd avseende beroendeframkallande ämnen (DOG nr 572 av den 7 augusti 1985, s. 465). Enligt denna lag är det förbjudet att inom regionen göra reklam för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent i massmedia, längs gator och vägar – med undantag för skyltning om produktions- och försäljningsställen – samt i biografer och allmänna transportmedel.

4 Aragonesa de Publicidad Exterior och Publivía överklagade besluten om böter till Tribunal Superior de Justicia de Cataluña. Inför denna domstol gjorde de bl.a. gällande att den katalanska lag som beslutet grundades på

stred mot artikel 30 i fördraget eftersom de restriktioner rörande reklam som lagen medförde huvudsakligen påverkade möjligheten att saluföra drycker som kommer från andra medlemsstater.

5 Under dessa omständigheter beslutade Tribunal Superior de Justicia förklara målet vilande tills domstolen hade avgivit ett förhandsavgörande om följande frågor:

"1. Är en lag i en medlemsstat (eller, som i föreliggande fall, en lag antagen av ett parlament i en autonom region som enligt nationell rätt har lagstiftningsbehörighet i vissa frågor) att betrakta som en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion, om den inom sitt territoriella tillämpningsområde förbjuder reklam för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent i a) massmedia b) längs gator och vägar – med undantag för skyltning om produktions- och försäljningsställen c) i biografer d) i allmänna transportmedel?

2. Om svaret är jakande, skall då artikel 36 första meningen i fördraget tolkas så, att en medlemsstat får delvis förbjuda reklam för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent för att skydda människors hälsa i enlighet med nationell lagstiftning?

3. Kan ett sådant förbud som grundas på intresset att skydda folkhälsan utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna?"

6 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

7 Den nationella domstolen vill med dessa tre tolkningsfrågor, som bör prövas tillsammans, veta om artiklarna 30 och 36 i EEG-fördraget hindrar regler av det slag som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, vilka i vissa fastställda fall förbjuder reklam för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent.

8 Det skall först påpekas att artikel 30 i fördraget kan vara tillämplig på åtgärder som vidtas av alla myndigheter i medlemsstaterna, oavsett om det är fråga om centrala myndigheter, myndigheter i en förbundsstat eller andra territoriella myndigheter.

9 I artikel 30 i fördraget sägs att kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna. Enligt domstolens fasta rättspraxis skall varje åtgärd som kan utgöra ett hinder, direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, för handeln inom gemenskapen anses som en åtgärd med motsvarande verkan.

10 Som domstolen har slagit fast, bl.a. i dom av den 7 mars 1990 i målet C-362/88 GB-INNO-BM, punkt 7 i domskälen (Rec. 1990, s. 667) kan en lagstiftning som begränsar eller förbjuder vissa former av reklam och vissa säljfrämjande metoder, även om den inte direkt påverkar importen, begränsa importvolymen eftersom den påverkar avsättningsmöjligheterna för importerade produkter.

11 En nationell lagstiftning av det slag som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, vilken förbjuder reklam på vissa platser för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent, kan alltså utgöra ett hinder för importen från andra medlemsstater och måste därför i princip betraktas som en åtgärd med motsvarande verkan enligt artikel 30.

12 Kommissionen har emellertid i sina yttranden inför domstolen hävdat att en sådan lagstiftning, tillämplig utan åtskillnad på inhemska och importerade produkter, måste vara tillåten enbart med stöd av artikel 30 utan att det är nödvändigt att som den nationella domstolen hänvisa till artikel 36, eftersom lagstiftningen är motiverad av tvingande hänsyn, nämligen skyddet för folkhälsan.

13 Detta argument kan inte godtas. Skyddet för folkhälsan nämns uttryckligen bland de i artikel 36 uppräknade hänsyn av allmänt intresse som gör att en importrestriktion kan undgå förbudet i artikel 30. Eftersom artikel 36 även är tillämplig när den omtvistade åtgärden enbart begränsar importen, medan det vid tillämpningen av artikel 30 enligt domstolens fasta rättspraxis bara kan vara fråga om tvingande hänsyn om åtgärden utan åtskillnad omfattar både inhemska och importerade produkter, är det därför inte nödvändigt att undersöka om skyddet för folkhälsan även kan ha karaktären av tvingande hänsyn vid tillämpningen av artikel 30.

14 Det är därför nödvändigt att först fastställa om den berörda lagstiftningen kan sägas skydda folkhälsan och därefter om den står i proportion till det eftersträvade syftet.

15 Angående den första punkten är det tillräckligt att slå fast, vilket domstolen betonade i dom av den 10 juli 1980 i målet 152/78 kommissionen mot Frankrike, punkt 17 i domskälen (Rec. 1980, s. 2299) att reklam uppmuntrar till konsumtion och att regler som begränsar möjligheterna att göra reklam för alkoholhaltiga drycker i syfte att motverka alkoholmissbruk bidrar till att skydda folkhälsan.

16 Angående den andra punkten bör det erinras om att, eftersom det på gemenskapsrättens nuvarande stadium saknas gemensamma eller harmoniserade generella regler avseende reklam för alkoholhaltiga drycker, så tillkommer det medlemsstaterna att besluta hur långtgående skyddet av folkhälsan skall vara och hur det skall säkerställas. De får emellertid bara göra detta inom de gränser som fastställs genom fördraget och måste särskilt iaktta proportionalitetsprincipen.

17 En nationell åtgärd av det slag som är föremål för tvisten innebär för det första en mindre begränsning av de fria varurörelserna, eftersom den endast gäller drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent. Detta kriterium förefaller i princip inte vara uppenbart orimligt för att motverka alkoholmissbruk.

18 För det andra innebär den berörda åtgärden inte något allmänt förbud mot reklam för dessa drycker utan bara ett förbud mot sådan reklam på närmare angivna platser, varav vissa, t.ex. allmänna vägar och biografer, särskilt frekventeras av bilister och unga människor, dvs. två befolkningskategorier inom vilka det är särskilt viktigt att motverka alkoholmissbruk. Åtgärden kan således i varje fall inte kritiseras för att vara oproportionerlig med hänsyn till det mål som eftersträvas.

19 För att en nationell åtgärd skall omfattas av undantagsbestämmelsen i artikel 36 får den enligt artikelns andra mening vidare inte "utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna".

20 Som domstolen slog fast i sin dom av den 14 december 1979 i målet 34/79 Henn och Darby, punkt 21 i domskälen (Rec. 1979, s. 3795), är målet med artikel 36 andra meningen att hindra att restriktioner för handeln som

grundas på de skäl som anges i första meningen missbrukas och utnyttjas för att diskriminera varor från andra medlemsstater eller indirekt skydda vissa inhemska produkter.

21 Aragonesa de Publicidad Exterior och Publivía har i detta hänseende gjort gällande att man för att bedöma om åtgärden är diskriminerande eller protektionistisk inte bara kan nöja sig med att den katalanska lagen inte formellt gör någon åtskillnad mellan dryckerna beroende på om de är av inhemskt eller utländskt ursprung. Det måste även tas i beaktande att lagen endast är tillämplig inom det katalanska parlamentets territoriella behörighetsområde.

22 Enligt sökandena i målet vid den nationella domstolen skall situationen för importerade produkter därför inte jämföras med situationen för varor från Spanien i dess helhet, utan med situationen för katalanska produkter. Eftersom huvuddelen av den katalanska produktionen av alkoholhaltiga drycker utgörs av drycker med en alkoholhalt understigande 23 volymprocent, måste den berörda åtgärden betraktas som diskriminerande och protektionistisk i och med att den syftar till att motverka konsumtion av drycker med hög alkoholhalt och därmed huvudsakligen missgynnar drycker som inte har sitt ursprung i Katalonien, och att den omvänt inte begränsar möjligheterna att göra reklam för drycker med en lägre alkoholhalt och därmed skyddar drycker av lokalt ursprung.

23 Detta argument kan inte godtas.

24 Det är riktigt att en statlig åtgärd som har ett begränsat territoriellt tillämpningsområde, genom att den bara är tillämplig inom en del av det nationella territoriet, inte kan undgå att betecknas som diskriminerande eller protektionistisk i den mening som avses i reglerna om fri rörlighet för varor med argumentet att den påverkar avsättningen av produkter från andra delar av det nationella territoriet likaväl som produkter importerade från andra medlemsstater. Åtgärden behöver alltså inte för att betecknas som diskriminerande eller protektionistisk ha som verkan att alla inhemska produkter gynnas eller att enbart importerade produkter och inga inhemska produkter missgynnas.

25 En nationell lagstiftning av det slag som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen utgör emellertid inte en godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av handeln inom gemenskapen. Som framgår av handlingarna i målet gör en sådan lagstiftning för det första inte någon åtskillnad mellan produkter beroende på ursprung. De restriktioner som följer av reglerna gäller inte drycker med en alkoholhalt understigande 23

volymprocent och begränsar därför inte importen av sådana drycker från andra medlemsstater. I fråga om drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent så drabbar restriktionerna både de produkter som, i icke obetydliga mängder, kommer från den landsdel där reglerna är tillämpliga och produkter som importeras från andra medlemsstater. För det andra är det faktum att det i den denna landsdel framställs fler drycker med en alkoholhalt understigande 23 volymprocent än drycker med en högre alkoholhalt inte i sig tillräckligt för att en sådan lagstiftning skall anses utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna.

26 Svaret på tolkningsfrågorna måste därför bli följande. Sammantagna utgör artiklarna 30 och 36 i fördraget inget hinder för regler av det slag som det gäller i målet vid den nationella domstolen, vilka inom en del av en medlemsstats territorium förbjuder reklam för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent i massmedia, på gator och vägar – med undantag för skyltning om produktions- och försäljningsställen – samt i biografer och allmänna transportmedel. Även om sådana regler utgör en åtgärd med motsvarande verkan i den mening som avses i artikel 30 kan de nämligen vara berättigade enligt artikel 36 av hänsyn till skyddet för folkhälsan och kan inte med hänsyn till sina särdrag och de omständigheter som har angivits i handlingarna i målet anses utgöra ett medel för att ens indirekt skydda vissa lokala produkter.

## Rättegångskostnader

27 De kostnader som har förorsakats den belgiska regeringen, Förenade kungarikets regering och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom två beslut av den 7 november 1989 och den 29 november 1989, rättade genom beslut av den 8 januari 1990 och den 28 juni 1990, förts vidare av Tribunal Superior de Justicia de Cataluña – följande dom:

**Sammantagna utgör artiklarna 30 och 36 i fördraget inget hinder för regler av de slag som det gäller i målet vid den nationella domstolen, vilka inom en del av en medlemsstats territorium förbjuder reklam för drycker med en alkoholhalt överstigande 23 volymprocent i massmedia, på gator och vägar – med undantag för skyltning om produktions- och försäljningsställen – samt i biografer och allmänna transportmedel. Även om sådana regler utgör en åtgärd med motsvarande verkan i den mening som avses i artikel 30 kan de nämligen vara berättigade enligt artikel 36 av hänsyn till skyddet för folkhälsan och kan inte med hänsyn till sina särdrag och de omständigheter som har angivits i handlingarna i målet anses utgöra ett medel för att ens indirekt skydda vissa lokala produkter.**

Due Mancini O'Higgins Rodríguez Iglesias

Slynn Joliet Schockweiler GrévisseZuleeg

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 25 juli 1991.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande